

נחבלה סלגרסה שברל יפליג ביום שבת בחלוון - כנראה
עם חבר המשלחת האמריקנית. ארלזרוב לא יוכל לבוא, והרצאתו -
על ההתיישבות והערבים - תמסר לרופין. יש ספק אם יבוא גרינברג -
כי רשיון נסיעתו באמריקא לא מסודר, ונסיעתו תקשה על שובו.
יחולו, איפוא, שינויים חשובים בסדר היום.
הערב הראשון - פתיחה. ינאמו: סטנבך, ברנשטיין,
לונגה, פיירר, שיפליאקוב. מהקומפלכס הראשון שעלה בדעתנו -
היהדות והנועה הפועלים היהודית בעולם - יסאר אולי רק הסעיף על
הנועה הפועלים היהודית - ז. רובשוב. אם יבוא בובר - ירצה אף
הוא. הקומפלכס השני - א"י - יתמלא בשלסוח: ברל - מפעל הפועל

. / .

- 82 -

בארץ, קפלנסקי - אפשריות הקליטה בארץ, שפרינצק - תציונות והפועל,
רופין - ההתיישבות היהודים והערבים, אני - היחסים עם הערבים וממשלת
המנדט.

הקומפלכס השלישי - קטלן - הליגא, טבנקין - הנוער.
שיחת הכל, עדיין - תוצאות הבחירות בגרמניה. ההתנפחות
המרעישת של ה"נצים" מדאיגה את כל אירופה. מ-809.939 קולות
ב-20 מאי 1928 - עד 6.401.210 ב-14 ספטמבר 1930, במקום 12 צירים
או - 106 צירים עכשיו. גם גידול הקומוניסטים (מ-3.262.876 עד
4.541.718) מראה על הלך-רוח חולני זה בקרב הסוני גרמניה, מרי-נפש
מחוסר עבודה ומשעבוד המנצחים. מלבד שנים שלשה מחוזות (לופציג,
בדן, וירטנברג) ירד בכל המחוזות מספר הבוחרים של הס.ד. במקום
9.150.533 רק 8.581.292. מספר הצירים ירד מ-152 עד 143, לסרות
רבוי צירי הפרלמנט מ

מהמפלגות הבורגניות רק המרכז גדל. במקום 3.601.980
(62 צירים) 4.132.660 (69) הדיימנציונלה (הוונברג) ירדו מ-
4.380.196 (73 צירים) עד 2.557.515 (43 צירים).
ברור שהרוב המכריע של הבוחרים החדשים נצטרפו לנצים,
מקצתם לקומוניסטים. לס.ד. אין נוער.

מרשמי הקונגרס וחוצאותיו אציין רק אח הכי עיקריים.
 עד עכשיו היו רק ועידות מפלגתיות של פועלים יהודים - זה היה
 הקונגרס הראשון שהיה גם עולמי וגם בלתי מפלגתי. אין דומה
 לקונגרס זה ברבוי המשתתפים. רבע מיליון בוחרים ושולחים ישרים,
 מלבד רחבים שהשתתפו באופן בלתי-ישר, כי המשלחת האמריקנית
 בלבד היא באה-כוח של רבע מיליון חברים. באופן מיוחד יש לציין
 את גודל ההשתתפות בפולין, כמאה אלף כרטיסי בחירה, ומספר בוחרים
 שקלה על הבוחרים לקונגרס הציוני. הרושם הכי עמוק שעשה עלי
 הקונגרס היה בדבר, שהקונגרס כינס את כל הדורות החיים אתנו, מהישיב
 אדוארד ברנשטיין ועד צעירי חשומר, החלוץ הצעיר, י.ו.ב., גורדוניה,
 נוער פוע"צ והחאחדות. מלבד הזה עוד לא היה בקונגרסים היהודים.
 יש לציין גם את השתתפות הפועלים הדתיים הסוציאליסטיים "דת ועבודה".
 ההשתתפות הסרבה של אישים סוציאליסטיים, לא רק יחידים
 אלא של מפלגות שלמות, כמו המפלגה הבריטית, הצרפתית, הבלגית,
 הגרמנית, שהיו להם באי-כוח ישרים בקונגרס הוכיחה את הסימפטיה
 הרחבה של הסוציאליסמוס המערבי לציונות העובדת.
 הברכות הסרובות מכל קצוי העולם ומכל חוגי העם והאישים
 היהודים הכי חשובים סוכיחות על ההד הרחב של הקונגרס בעם היהודי.
 לבסוף - ההשתתפות של אנשי הרוח היהודים הכי גדולים. זה
 היה קונגרס של עבודה, נוער ורוח.
 על הסיכויים אני רוצה לחרבות, כי הללו אינן תלויות
 "סחוצאות הקונגרס אלא מהעבודה להבא. אולם אני יכול להגיד שיש רצון
 טוב לרכז ולגייס כוחות חברתיים רחבים סביב הפועל העברי וציונות-